

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ДНІПРОВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА»

НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ
Кафедра охорони праці та цивільної безпеки

В.І. Голінько, В.В. Надточий

ПРОГРАМА ТА МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до навчально-ознайомчої практики для бакалаврів
спеціальності К10 «Цивільна безпека»

Дніпро
НТУ «ДП»
2025

Програма та методичні вказівки до навчально-ознайомчої практики для бакалаврів спеціальності К10 «Цивільна безпека» / В.І. Голінько, В.В. Надточий - Дніпро: Національний технічний університет «Дніпровська політехніка» 2025. – 12 с.

Автори:

Голінько Василь Іванович, д-р техн. наук, проф.,

Надточий Володимир Валентинович, старший викладач.

Затверджено науково-методичною комісією зі спеціальності К10 Цивільна безпека (протокол № 7 від 20.02.2025 р) за поданням кафедри охорони праці та цивільної безпеки (протокол № 6 від 12.02.2025 р.).

Програма та методичні вказівки до навчальної-ознайомчої практики призначені для самостійної роботи студентів усіх форм навчання за спеціальностями К10 «Цивільна безпека» під час проходження навчально-ознайомчої практики.

Рекомендації орієнтовано на активізацію та поліпшення якості виконавчого етапу навчальної діяльності студентів.

Відповідальний за випуск – завідувач кафедри охорони праці та цивільної безпеки, д-р техн. наук, проф. В.І. Голінько.

Зміст

1 Вступ	4
2 Загальні положення	4
3 Цілі і завдання навчально-ознайомчої практики	5
4 Організація навчально-ознайомчої практики	6
4.1 Обов'язки кафедри охорони праці та цивільної безпеки	6
4.2 Обов'язки студентів – практикантів	7
4.3 Контроль проходження навчально-ознайомчої практики	7
4.4 Індивідуальні завдання	7
5 Зміст, оформлення і захист звіту з навчальної практики	8
Перелік посилань	9
Додаток 1. Зразок титульного листа звіту	10
Додаток 2. Зразок титульного листа індивідуального завдання	11

1 Вступ

Навчально-ознайомча практика являється обов'язковою складовою частиною учбового процесу студентів, які навчаються за спеціальністю К10 «Цивільна безпека».

Програма практичної підготовки студентів за спеціальністю К10 Цивільна безпека розроблена відповідно Закону України «Про вищу освіту» [1], Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України [2], Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність» [3], Концепції досконалості Європейського фонду управління якістю [4], вимог Міжнародного стандарту якості ISO серії 9000 [5].

Навчально-ознайомча практика є важливою і невід'ємною складовою частиною навчального процесу з підготовки майбутніх фахівців, а також і початковою ланкою в системі їх практичної підготовки до роботи в установах та організаціях.

Навчально-ознайомча практика передбачає вдосконалення професійно-практичної підготовки студентів, технологію надання їм достатнього обсягу практичних знань з використанням матеріально-технічної бази працедавців.

2 Загальні положення

Важливу роль в підготовці висококваліфікованих спеціалістів з цивільної безпеки відіграє комплексний підхід до організації виробничого навчання і придбання практичних навиків та вмінь студентів.

Програма навчально-ознайомчої практики є основним нормативним документом для студентів та керівників навчально-ознайомчої практики від університету та бази практики.

Основне завдання програми навчально-ознайомчої практики полягає в тому, щоб чітко спланувати та регламувати усю діяльність студентів і викладачів у цей період освітнього процесу, який відбувається на базі проведення навчально-ознайомчої практики.

Навчально-ознайомча практика проводиться по закінченні другого курсу на базі прослуханих студентами загальноосвітніх дисциплін та базових дисциплін за галуззю знань.

Навчально-ознайомча практика є обов'язковою для всіх студентів, у тому числі і для студентів, що мають стаж роботи на підприємствах, установах, організаціях до вступу в університет.

Тривалість навчально-ознайомчої практики 4 тижні.

Протягом усього періоду навчально-ознайомчої практики студенти ведуть щоденники в яких відображаються результати виконаної за день роботи, візуальні спостереження, ескізи замальовки з натури, прийоми виконання робочих операцій, маршрут проходження на робоче місце тощо.

Робочі записи періодично проглядаються керівником навчально-ознайомчої практики від університету.

По закінченні навчально-ознайомчої практики всі студенти здають свої щоденники для перевірки викладачу-керівнику навчально-ознайомчої практики.

Під час проходження навчально-ознайомчої практики студент зобов'язаний:

- виконувати завдання, передбачені програмою навчально-ознайомчої практики;
- підкорятися діючим на підприємстві, в установі, організації правилам внутрішнього трудового розпорядку;
- вивчити і строго дотримувати правила безпеки;
- брати участь у раціоналізаторській і винахідницькій роботі;
- вести щоденник, у який записувати необхідні матеріали, робити ескізи, замальовки і т.д.
- студент, що не виконав програму навчально-ознайомчої практики, одержав негативний відзив керівника навчально-ознайомчої практики та незадовільну оцінку при співбесіді, направляється повторно на практику В період студентських канікул.

До виїзду на навчально-ознайомчої практику в університеті проводиться виробнича нарада студентів, на якій вони знайомляться з задачами, організацією і проведенням навчально-ознайомчої практики, своїми обов'язками на виробництві, основними положеннями правил безпеки, формою контролю проходження навчально-ознайомчої практики, змістом і порядком захисту звітів.

Нещасні випадки, що трапились на підприємстві зі студентами університету під час проходження ними практики, розслідуються комісією разом із представником університету і враховуються підприємством відповідно до постанови Кабінету міністрів України "Про затвердження Порядку розслідування та обліку нещасних випадків, професійних захворювань та аварій на виробництві" [6].

Перед виїздом на практику студент повинний зустрітися з керівником навчальної практики, одержати від нього програму та методичні вказівки й конкретизувати завдання на навчальну практику.

3 Цілі і завдання навчально-ознайомчої практики

Метою і завданням навчально-ознайомчої практики є:

- ознайомлення студентів із структурою підприємств, установ, організацій, різних галузей промисловості;
- ознайомлення з основними технологічними процесами, організацією служб охорони праці та цивільного захисту на даних підприємствах;
- ознайомлення з лабораторним обладнанням кафедри та інших структурних підрозділів університету;
- проведення аналізу і вивчення сучасних напрямків у промисловій безпеці та охорони праці;
- ознайомлення студентів з напрямками роботи провідних спеціалістів в

області охорони праці та цивільного захисту кафедри охорони праці та цивільного захисту, університету;

- ознайомлення студентів з дисциплінами, що викладаються на кафедрі аерології та охорони праці;

- демонстрація курсових і дипломних проектів виконаних студентами на кафедрі охорони праці та цивільного захисту;

- проведення екскурсій по місту, в проектні й науково-дослідні організації, на підприємства міста Дніпро;

- проведення лекції провідними спеціалістами територіального управління Державної служби України з питань праці та екологічної служби м. Дніпро.

- відвідування лекцій провідних спеціалістів Південно-Східного міжрегіонального управління Державної служби з питань праці (м. Дніпро) [7];

- вивчення особливостей майбутньої професії, структури служби охорони праці, організації цивільного захисту в надзвичайних ситуаціях;

- вивчення особливостей майбутньої професії, структури служби охорони праці, організації захисту в надзвичайних ситуаціях;

- вивчення засобів індивідуального та колективного захисту;

- вивчення нормативно-технічної документації;

- ознайомлення з небезпечними і шкідливими факторами на підприємствах, а також їх впливом на навколишнє середовище і людину;

Процес проходження практики спрямований на формування наступних загальнокультурних і професійних компетенцій:

1. Загальнокультурних:

- здатність працювати самостійно;

- здатність застосовувати на практиці навички проведення та опису досліджень, в тому числі експериментальних;

професійними:

- здатність орієнтуватися в основних нормативно-правових актах в області забезпечення охорони праці та цивільного захисту;

- готовність до виконання професійних функцій при роботі в колективі;

- здатність пропагувати цілі і завдання забезпечення безпеки людини і природного середовища в техносфері.

4 Організація навчально-ознайомчої практики

Навчально-ознайомча практика проводиться на підприємствах будь-якої форми власності, що відповідають напрямку підготовки або у формі екскурсій.

Основними базами проведення навчально-ознайомчої практики є кафедра охорони праці та цивільної безпеки і Південно-Східне міжрегіональне управління Державної служби з питань праці (м. Дніпро).

4.1 Обов'язки кафедри охорони праці та цивільної безпеки

Кафедра охорони праці та цивільної безпеки зобов'язана:

- забезпечити виконання навчального плану та навчальних занять, запланованих на період проведення навчально-ознайомчої практики, якість її проведення;
- забезпечити керівництво навчально-ознайомчої практикою досвідченими викладачами;
- оформити наказ по Національному технічному університету “Дніпровська політехніка” про розподіл студентів по об’єктах навчально-ознайомчої практики і призначення викладачів – керівників навчально-ознайомчої практики;
- розподілити відповідно до укладених договорів студентів по підприємствах – базах навчально-ознайомчої практики;
- провести перед початком навчально-ознайомчої практики виробничу нараду студентів – практикантів і викладачів – керівників навчально-ознайомчої практики;
- забезпечити контроль за організацією і проведенням навчально-ознайомчої практики студентів, за виконанням її термінів і змісту.

4.2 Обов’язки студентів – практикантів

Студент повинен:

- повністю виконати завдання, передбачені програмою навчально-ознайомчої практики згідно з календарним графіком;
- чітко виконувати розпорядок на підприємстві правил охорони праці;
- вести щоденник, своєчасно складати звіт про проходження навчально-ознайомчої практики;
- надати керівнику навчальної практики письмовий звіт про виконання завдання, щоденник навчально-ознайомчої практики.

4.3 Контроль проходження навчально-ознайомчої практики

Контроль за навчально-ознайомчої практикою здійснюється з метою виявлення і усунення її недоліків, надання практичної допомоги студентам по виконанню програми навчально-ознайомчої практики і виконується керівником відділу виробничих практик Національного технічного університету “Дніпровська політехніка” та підприємства, представниками навчальної частини університету, завідувачем кафедри охорони праці та цивільної безпеки.

4.4 Індивідуальні завдання

З метою підвищення ефективності навчально-ознайомчої практики студент повинен виконати індивідуальне завдання, яке йому видає керівник навчально-ознайомчої практики. В індивідуальному завданні, складеному за активною участю студента, можуть розглядатися питання, присвячені вивченню нових прогресивних і безпечних методів виконання робіт, технологій, аналізу виробничого травматизму та професійних захворювань на підприємстві і т.п. Ці завдання виконуються індивідуально, творчо розвиваючи у студента науково-технічне мислення.

5 Зміст, оформлення і захист звіту з навчальної практики

Матеріали зі щоденника з навчально-ознайомчої практики, який вів студент протягом усієї навчально-ознайомчої практики, в повному обсязі включається в звіт з навчально-ознайомчої практики. Звіт повинний закінчуватися критичним аналізом роботи підприємства, висновками і пропозиціями. Особливо повинні бути виділені раціоналізаторські пропозиції чи заявки на винаходи. Зміст звіту й орієнтовні обсяги розділів навчально-ознайомчої практики приведені у таблиці 1.

Таблиця 1 - Зміст звіту з навчально-ознайомчої практики і орієнтовні обсяги розділів

Найменування розділів	Кількість сторінок
Титульний листок (додаток 1)	1
Направлення і завдання на навчально-ознайомчої практику	1 – 2
Зміст	1
1. Анотація індивідуального завдання	1 - 2
2. Щоденник навчально-ознайомчої практики	20 – 30
3. Висновки	1 - 2

Протягом десяти днів після початку занять в університеті студент здає окремо зброшуровані індивідуальне завдання (титульний лист, дивись додаток 2) та звіт з навчально-ознайомчої практики керівнику навчально-ознайомчої практики, а потім захищає його перед комісією, призначеною завідувачем кафедри.

Диференційована оцінка навчально-ознайомчої практики встановлюється з обліком наступних вагових коефіцієнтів:

- робота на навчально-ознайомчої практиці 0,1;
- щоденник навчально-ознайомчої практики 0,4;
- індивідуальне завдання 0,2;
- матеріали для проектування 0,2;
- якість оформлення звіту 0,1;

Наприклад, студент працював на навчально-ознайомчій практиці - "відмінно", щоденник, індивідуальне завдання і матеріали для проектування оцінені на "добре", а оформлення звіту - "задовільно". Підсумкова оцінка буде:

$$0,1 \times 5 + 0,4 \times 4 + 0,2 \times 4 + 0,2 \times 4 + 0,1 \times 3 = 4,0.$$

Оцінка за навчально-ознайомчу практику відноситься до наступної сесії, орієнтовний термін отримання оцінки до 20 вересня, що враховується при призначенні стипендії.

Після захисту друкований звіт залишається на кафедрі охорони праці та цивільного захисту, а індивідуальне завдання і матеріал для курсового проектування та кваліфікаційної роботи повертаються студенту.

Студент, який не виконав програму навчально-ознайомчої практики без поважних причин, що одержав негативний відгук підприємства чи незадовільну оцінку по навчально-ознайомчій практиці в комісії, відчисляється з університету.

Перелік посилань

1. Закон України про вищу освіту.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>
2. Про затвердження Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0035-93#Text>
3. Закон України про наукову і науково-технічну діяльність. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-19#Text>
4. Модель досконалості Європейського фонду управління якістю
URL: <https://livingfo.com/model-doskonalosti-ievropejskoho-fondu-upravlinnia-iaakistiu/>
5. ISO 9000 URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/ISO_9000
6. Про затвердження Порядку розслідування та обліку нещасних випадків, професійних захворювань та аварій на виробництві
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/337-2019-%D0%BF#Text>
7. Південно-Східне міжрегіональне управління Державної служби з питань праці. URL: <https://dp.dsp.gov.ua/>
8. Кодекс законів про працю України.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08#Text>.

Додаток 1. Зразок титульного листа звіту

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ДНІПРОВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА»

НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ
Кафедра охорони праці та цивільної безпеки

ЗВІТ

про навчально-ознайомчу практику на

(назва підприємства)

студента _____ групи _____

Керівник від підприємства _____

(підпис, печатка)

(посада, прізвище, ініціали)

Керівник від університету _____

(посада, прізвище, ініціали)

Дніпро
20__ р.

Додаток 2. Зразок титульного листа індивідуального завдання

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ДНІПРОВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА»

НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ
Кафедра охорони праці та цивільної безпеки

ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАВДАННЯ

до навчально-ознайомчої практики

на тему _____

(розгорнута тема індивідуального завдання)

студента _____ групи _____

Керівник від університету _____

(посада, прізвище, ініціали)

Дніпро

20 __ р.

Навчальне видання

ПРОГРАМА ТА МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до навчально-ознайомчої практики для бакалаврів
спеціальності К10 «Цивільна безпека»

Автори:

Василь Іванович Голінько
Володимир Валентинович Надточий

В редакційній обробці авторів

Програма та методичні вказівки до навчально-ознайомчої практики для бакалаврів спеціальності К10 «Цивільна безпека» / В.І. Голінько, В.В. Надточий - Дніпро: Національний технічний університет «Дніпровська політехніка» 2025.
– 12 с.

Підготовлено й видано
в Національному технічному університеті
«Дніпровська політехніка».

Свідоцтво про внесення до Державного реєстру ДК №1842 від 11.06.2004 р.
49005, м Дніпро, пр. Д. Яворницького, 19.